

Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocukların Trafik Farkındalığının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Şanlıurfa Hilvan Örneği)

The Analysis of Traffic Awareness in Pre-School Children in Terms of Certain Variables: The Case of Hilvan/Şanlıurfa

Yüksek Lisans Öğrencisi, Fatma Tuğçe Çelik, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Okul Öncesi Eğitimi B.D., ftugce.kurt@gmail.com

Doç. Dr., Hatice Bekir¹, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi A.B.D., hsimsekbekir@gmail.com

Prof. Dr., Neriman Aral, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü, aralneriman@gmail.com

Yüksek Lisans Öğrencisi, Remzi Aydın, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Drama ve Eğitim A.B.D., remziaydin@msn.com, remziaydin88@gmail.com

Öz

Araştırmada, okul öncesi eğitime devam eden beş yaş çocukların trafik farkındalığını belirlemek, trafik farkındalığında cinsiyet, devam edilen kurum türü ve anne baba öğrenim durumunun etkili olup olmadığını incelemek amaçlanmıştır. Tarama modelinde olan bu çalışmaya Urfa ili Hilvan ilçesinde okul öncesi dönem çocuklarına yönelik olarak gençlik merkezi bünyesinde açılan akıl oyunları-zeka kulübüne ve eğlence merkezine katılan 56'sı anaokuluna, 44'ü ise anasınıfına devam eden beş yaş, çalışmaya gönüllü katılan ve normal gelişim gösteren toplam 100 çocuk dahil edilmiştir. Çalışmada çocuk ve ailesi hakkında bilgi edinebilmek amacıyla Genel Bilgi Formu ile çocukların trafik farkındalıklarını belirlemek amacıyla Aral vd. (2016) tarafından geliştirilen "Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği-Çocuk Formu" kullanılmıştır. Verilerin toplanma sürecinde çocuklar ayrı ayrı bir sınıfa alınmış ve veri toplama süresi her çocuk için ortalama 15-20 dakika sürmüştür. Verilerin analizinde %95 güven düzeyi ile çalışılmış ve verilerin normal dağılım gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Analizler sonucunda veriler normal dağılım göstermediği için parametrik olmayan test tekniklerinden Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır Farklılığa yönelik yapılan analizlerde ($k>2$), anlamlı farklılık bulunan gruplardaki farklılaşmanın nereden kaynaklandığının belirlenmesinde Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda çocukların trafik farkındalıklarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeğinden elde edilen puan ortalamasının baba öğrenim durumuna göre anlamlı düzeyde farklı olduğu ($X^2=14,042$; $p<0,05$) saptanmıştır. Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan "Mann Whitney-U" testi sonucunda üniversite mezunu olan babaların çocuklarının trafik konusundaki farkındalıklarının okuma yazma bilmeyen, ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olan babaların çocuklarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca okuma

¹ Sorumlu Yazar

yazma bilmeyen babaların çocuklarının trafik konusundaki farkındalıklarının ortaokul ve lise mezunu olan babaların çocuklarına göre daha düşük olduğu görülmüştür. Çocukların cinsiyet, okul öncesi eğitime devam ettikleri kurum türü, anne öğrenim düzeyinin Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık oluşturmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Trafik farkındalığı, trafik bilinci, okul öncesi eğitim, Şanlıurfa

Abstract

In this study it is aimed to determine traffic awareness in 5 year old pre-school children and analyze whether gender, type of the institution, and educational status of parents are effective in traffic awareness. In this survey method study, 100 volunteer children who had normal development were included. 56 of them were enrolled in mind games-intelligence club opened for pre-school children in a youth center in Hilvan district of Şanlıurfa and 44 of them were 5 year old children enrolled in kindergarten. In order to obtain information on the child and family, general information form was used and Traffic Awareness Assessment Scale – Children's Form developed by Aral et al (2016) was conducted. Data collection was carried out individually in approximately 15-20 minutes for each. In data analysis, reliability was determined as 95% and the analysis of normal distribution of data was done. As non-normal distribution of data was observed, Mann Whitney U and Kruskal Wallis tests were used. In the analysis regarding difference ($k>2$), the source of the difference found in groups with significant difference was found out with Mann Whitney U test. Results showed that children had medium level traffic awareness. The average score obtained from Traffic Awareness Assessment Scale indicated that father's education status showed a significant difference ($X^2=14,042$; $p<0,05$). Mann Whitney-U test conducted to evaluate from which group this difference arose showed that children of university graduate fathers had higher traffic awareness comparing to those of illiterate, primary school, secondary school and high school graduate fathers. Besides, children of illiterate fathers had lower traffic awareness than those of secondary and high school graduate fathers. In the average scores obtained in Traffic Awareness Assessment Scale, no statistically significant difference was observed in terms of gender, type of institution and educational status of mothers.

Keywords: Traffic awareness, traffic consciousness, preschool education, Şanlıurfa

Giriş

Çocuğun içinde bulunduğu çevrede sıklıkla tanık olduğu trafikte yaşama hakkını güvence altına almanın en güzel yolu okul öncesi dönemden itibaren trafik bilinci oluşturulması ve trafik eğitiminin verilmesidir(Sarıççek ve Bekir, 2018). Okul öncesi dönem geleceğin yetişkinleri ve güvencesi olan çocukların trafik hakkında bilgilendirilmeleri ve bilinçlendirilmeleri açısından en önemli kısmı oluşturmaktadır (Hatipoğlu, Özdemir ve Öztürk, 2012).

Ülkemizde meydana gelen trafik kazalarında ve kazalar sonucu meydana gelen ölüm oranlarında son yıllarda azalmalar olmasına rağmen, gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında çok da iyimser bir tablo ile karşılaşmamaktadır (Aral vd., 2016). Dünya Sağlık Örgütü'nün (2014) verilerine göre Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ülkeleri arasında Türkiye 0-14 yaş kazalarında ölüm oranı en yüksek ülkedir (gateway.euro.who.int, 2018). Türkiye'de kaza istatistiklerinde (karayolu) yer alan yaş grubuna

göre trafik kazasında ölen ve yaralanan çocuk sayıları incelendiğinde; 0-9 yaş arasında 339 çocuk hayatını kaybederken 22530 çocuk yaralanmış, 10-14 yaş arasında 159 çocuk hayatını kaybederken 14320 çocuk yaralanmıştır (Türkiye İstatistik Kurumu, 2016). Meydana gelen trafik kazalarında ölen on beş yaşından küçük çocukların toplam ölümler arasındaki oranı bakımından, Türkiye ön sıralarda yer almaktadır. Bu durum “tehlike” olarak görülmektedir. Türkiye’de acil kliniklerine başvurunun % 25’ini çocukların oluşturduğu, çocukların büyük oranda trafik kazalarına maruz kaldığı belirtilmiştir (Polat, Güdücü Tüfekçi, Özyazıcıoğlu ve Yazar, 2005; Gökdağı ve Atalay, 2015). Trafik kazalarını en aza indirmenin yolu şüphesiz ki toplumu trafik farkındalığı ve bilinci konusunda bilgilendirmektir. Çocukların gelecekte trafikte sürücü, trafiği denetleyen, hatta trafik düzeni hakkında karar veren konumda olmaları düşünüldüğünde çocukların doğru ve kalıcı bir trafik farkındalığına sahip olması trafik sorunlarını başlangıçta çözmesi açısından büyük öneme sahiptir.

Ayrıca trafik farkındalığı ve bilinci oluşmuş olan çocuk, o andan itibaren yetişkinleri trafikteki davranışları açısından doğru bilgilerle uyarabilecek ve yönlendirebilecektir (Gürsoy vd., 2015). Tüm bunlar dikkate alındığında bu çalışmada, okul öncesi eğitime devam eden beş yaş çocukların trafik farkındalığını belirlemek, trafik farkındalığında cinsiyet, devam edilen kurum türü, anne baba öğrenim durumunun etkili olup olmadığını incelemek amaçlanmıştır. Bu çalışmanın erken yaşlardan itibaren trafik eğitimi verilmesine yönelik çalışmaların ve eğitim programlarının yaygınlaşmasına da katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizine yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Okul öncesi eğitime devam eden beş yaş çocukların trafik farkındalığını belirlemek, trafik farkındalığında cinsiyet, devam edilen kurum türü, anne baba öğrenim durumunun etkili olup olmadığını incelemeyi amaçlayan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Karasar (2017)’a göre tarama modeli, var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Urfa ili Hilvan ilçesinde okul öncesi dönem çocuklarına yönelik olarak gençlik merkezi bünyesinde açılan akıl oyunları-zekâ kulübüne ve eğlence merkezine katılan 56’sı anaokuluna, 44’ü ise anasınıfına devam eden beş yaş, çalışmaya gönüllü katılan ve normal gelişim gösteren toplam 100 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan çocuk ve ebeveynlerinin tanıtıcı özelliklerini içeren bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1.Çalışmaya katılan çocukların ve ailelerinin sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı

		n	%
Okul	Anaokulu	56	56,0
	Anasınıfı	44	44,0
Cinsiyet	Kız	51	51,0
	Erkek	49	49,0
Kardeş Sayısı	1 kardeş	32	32,0
	2 Kardeş	20	20,0
	3 ve daha fazla	48	48,0
Anne eğitim durumu	Okur yazma bilmiyor ya da okuryazar	34	34,0
	İlkokul mezunu	47	47,0
	Lise mezunu	9	9,0
	Üniversite mezunu	10	10,0
Baba eğitim durumu	Okuma yazma bilmiyor ya da okuryazar	8	8,0
	İlkokul mezunu	21	21,0
	Ortaokul mezunu	20	20,0
	Lise mezunu	37	37,0
	Üniversite mezunu	14	14,0
Toplam		100	100,0

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan çocuklardan anaokuluna gidenlerin oranı %56,0; anasınıfına gidenlerin oranı %44,0; kız olanların oranı %51,0; erkek olanların oranı %49,0; 3 ve daha fazla kardeşi olanların oranı %48,0; bir kardeşi olanların oranı %32,0; 2 kardeşi olanların oranı %20,0'dir. Çocuklardan annesinin eğitim durumu okur yazma bilmiyor ya da okuryazar olanların oranı %34,0; ilkököl mezunu olanların oranı %47,0; lise mezunu olanların oranı %9,0; üniversite mezunu olanların oranı %10,0; babasının eğitim durumu okur yazma bilmiyor ya da okuryazar olanların oranı %8,0; ilkököl mezunu olanların oranı %21,0; ortaokul mezunu olanların oranı %20,0; lise mezunu olanların oranı %37,0; üniversite mezunu olanların oranı %14,0'dür.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada çocuk ve ailesi hakkında bilgi edinebilmek amacıyla Genel Bilgi Formu ile çocukların trafik farkındalıklarını belirlemek amacıyla Aral vd. (2016) tarafından geliştirilen "Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği-Çocuk Formu" kullanılmıştır.

Genel Bilgi Formu

Çocuk ve ailesi hakkında bilgi edinebilmek amacıyla araştırmacılar tarafından oluşturulan Genel Bilgi Formu; 7 kapalı uçlu (çocukların cinsiyet, kardeş sayısı, devam ettikleri okul öncesi eğitim kurum türü, ebeveynlerin eğitim ve meslek durumları) soru içermektedir.

Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği-Çocuk Formu

Çocukların trafik farkındalıklarını belirlemek amacıyla Aral vd. (2016) tarafından geliştirilen "Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği-Çocuk Formu" geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının çalışma grubunu Ankara il merkezinde bulunan ve farklı sosyo-ekonomik çevreye sahip iki ilkökölün anasınıfı ve birinci sınıfına devam eden 217 çocuk oluşturmuştur. Aral vd. (2016) çocukların yaş ve gelişim özellikleri dikkate alınarak yapılan literatür çalışmaları doğrultusunda Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği-Çocuk Formunun resimli olmasına karar verildiğini belirtmiştir. Çocukların gelişim özelliklerine uygun 30

soru/problem durumu oluşturulmuştur. Araştırmada geçerlik, güvenirlik çalışmasında KR20 iç tutarlılık katsayısı 0.72 olduğu ve Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği Çocuk Formunun yapı geçerliliğinin sınanması adına yapılan açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizinden elde edilen bulgular formun tek faktörlü 17 maddeden oluştuğu tespit edilmiştir. Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği-Çocuk Formunda yer alan soru/problem durumlarının bir kısmı çoktan seçmeli, bir kısmı ise doğru yanlış yani iki seçenekli olarak hazırlanmıştır. Değerlendirmede çocuktan hem çoktan seçmeli hem de doğru yanlış soru/problem durumu için yanıt vermesi beklenmektedir. Çocuk doğru yanıt verdiğinde 1, yanlış yanıt 0 puan olarak değerlendirilmektedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 17, en düşük puan ise 0'dır (Aral vd., 2016).

Verilerin Toplanması

Veriler toplanmadan önce merkez yönetimi ve öğretmenlere araştırmanın amacından bahsedilmiştir. Araştırmacılar tarafından Genel Bilgi Formu okul öncesi öğretmenlerinin yanıtları doğrultusunda doldurulmuştur. Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği'nin uygulanmasında çocuklar bireysel olarak bir odaya alınmıştır. Ölçeğin uygulama süresi çocuk için ortalama 15-20 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi SPSS 21 programı ile yapılmış ve % 95 güven düzeyi ile çalışılmıştır. Çalışmada uygun test seçimi normallik testi sonucuna göre yapılmıştır. Trafik Bilinci Değerlendirme puanı ortalaması ölçeği için yapılan Kolmogorov-Smirnov normallik testi sonucu söz konusu ölçek puanının normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bu nedenle Trafik Bilinci Değerlendirme puanı ortalaması ölçeği için yapılmış olan gruplar arası karşılaştırma testlerinde parametrik olmayan test teknikleri kullanılmıştır. Çalışmada Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği puanının demografik değişkenlere göre farklılık gösterme durumu Mann Whitney ve Kruskal Wallis testleri ile analiz edilmiştir. Mann Whitney bağımsız iki grubun nicel bir değişken açısından karşılaştırılmasında, Kruskal Wallis bağımsız k grubun ($k>2$) nicel bir değişken açısından karşılaştırılmasında kullanılan test tekniğidir. Farklılığa yönelik yapılan analizlerde ($k>2$), anlamlı farklılık bulunan gruplardaki farklılaşmanın nereden kaynaklandığının belirlenmesinde Mann Whitney-U testi kullanılmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Araştırmaya katılan çocukların Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği'nden aldıkları puanların betimsel istatistikleri Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Araştırmaya katılan çocukların Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği'nden aldıkları puanların betimsel istatistikleri

	n	Minimum	Maximum	Ortalama	ss
Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği	100	2	16	11,60	2,45

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan çocukların Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği puanı ortalaması $11,60 \pm 2,45$ 'tir.

Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeğinden alınabilecek en düşük puanın 0, en yüksek puanın 17 olması nedeniyle (Aral vd., 2016) çocukların trafik farkındalıklarının ($11,60 \pm 2,45$) orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma bulguları Aral vd. (2015)'nin trafik bilincinin oluşmasında oyun temelli trafik eğitiminin etkisini belirlemek amacı ile yaptıkları çalışmanın deney grubu ön test, kontrol grubu ön-son test puan ortalamaları ile benzerlik göstermektedir. Bu durum okul öncesi eğitim alan çocuklara trafik konusunda bir müdahalede bulunulmadığında trafik bilinç ve farkındalıklarının istenilen düzeylere gelemediği şeklinde açıklanabilir. Nitekim Yelmen (2010), Türkiye'de okul öncesi çocukların trafik bilgi ve alışkanlıklarının belirlenmesi başlıklı çalışmasında okul öncesi eğitim alan çocukların trafik konusunda yeteri kadar eğitim görmedikleri sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Hatipoğlu (2011), okul öncesi dönem çocuklarının trafik bilgi ve algılarını belirlemek amacı ile yaptığı araştırma sonucunda çocukların trafik konusundaki bilgilerinin son derece yetersiz olduğunu belirtmiştir.

Araştırmaya katılan çocukların trafik bilinci değerlendirme ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşma durumları Tablo 3'de yer almaktadır.

Tablo 3. Araştırmaya katılan çocukların Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği puanlarının cinsiyete göre farklılaşma durumları

Cinsiyet	n	Sıra Ort.	U	p
Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği Kız	51	50,82	1233,000	,908
Erkek	49	50,16		

Tablo 3'e göre araştırmaya katılan çocukların Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği puanlarında kız ile erkek çocuklar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Bu bulguya göre çocukların trafik bilincinde cinsiyet değişkeni dışında diğer değişkenlerin daha etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan çocukların trafik bilinci değerlendirme ölçeği puanlarının devam ettikleri okul öncesi eğitim kurumu türüne göre farklılaşma durumları Tablo 4'de yer almaktadır.

Tablo 4. Araştırmaya katılan çocukların Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği puanlarının devam ettikleri okul öncesi eğitim kurumu türüne göre farklılaşma durumları

Okul	n	Sıra Ort.	U	p
Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği Anaokulu	56	56,09	919,000	,028
Anasınıfı	44	43,39		

Tablo 4'e bakıldığında; anaokulu ile anasınıfına giden çocuklar arasında Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Anaokuluna devam eden çocukların söz konusu ölçek için puan sıra ortalamaları 56,09; anasınıfına devam eden ortalamaları 43,39'dur. Buna göre anaokuluna giden çocukların Trafik Bilinci Düzeyleri daha yüksektir. Bu durum çocukların trafik bilincinin oluşmasında anaokullarının anasınıflarına göre daha fazla uyaran ve uygun ortam içerdiğini akla getirmektedir. Stipek, Feiler, Daniels & Milburn (1995), anasınıflarına göre daha fazla uyarıcıya ve alana sahip olan bağımsız anaokullarına devam eden çocukların beceri gelişiminde,

akademik başarılarının yükselmesinde ve ebeveynlerinin onayından daha az bağımlı bir şekilde hareket edebilmelerini olumlu etkilediğini belirtmiştir.

Araştırmaya katılan çocukların trafik bilinci değerlendirme ölçeği puanlarının ebeveynlerin eğitim düzeyine göre farklılaşma durumları Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Araştırmaya katılan çocukların Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği puanlarının ebeveynlerin eğitim düzeyine göre farklılaşma durumları

Anne eğitim durumu		n	Sıra Ort.	X ²	P	Anlamlı Farklılık
Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği	Okur yazma bilmiyor ya da okuryazar	34	45,57	3,649	,302	
	İlkokul mezunu	47	50,78			
	Lise Mezunu	9	51,33			
	Üniversite Mezunu	10	65,20			
Baba eğitim durumu						
Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği	Okuma yazma bilmiyor ya da okuryazar	8	24,75	14,042	,007	1<3,4 5>1,2,3,4
	İlkokul mezunu	21	47,40			
	Ortaokul mezunu	20	49,18			
	Lise Mezunu	37	50,72			
	Üniversite Mezunu	14	71,18			

Tablo 5 incelendiğinde anne eğitim durumu farklı olan çocuk grupları arasında Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$). Araştırmaya katılan çocukların trafik bilinci değerlendirme ölçeği puanlarının baba eğitim düzeyine göre ise istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($p<0,05$). Bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan analiz sonucunda baba eğitim durumu okuma yazma bilmiyor ya da okuryazar olan çocukların trafik bilinci (24,75); baba eğitim durumu ortaokul (49,18) ve lise (50,72) mezunu olan çocuklara göre daha düşüktür. Ayrıca babası üniversite mezunu olan çocukların trafik bilinci (50,72); babası okuma yazma bilmiyor ya da okuryazar (24,75); ilkokul (47,40), ortaokul (49,18) ve lise (71,18) mezunu olanlara göre daha yüksektir. Buna göre baba eğitim düzeyi arttıkça çocukların trafik bilincinin de arttığı ancak anne eğitim düzeyinin anlamlı bir etki yaratmadığı söylenebilir. Yelmen (2010), çalışmasında okul öncesi çocukların trafik eğitiminde ebeveyn payının çok büyük olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Çocuklar trafikteki doğru ya da yanlış tutum ve davranışları ilk olarak ebeveynlerini rol model olarak öğrenirler. Erken dönemde çocuğa verilen trafik güvenliğine ait temel, hayati bilgilerin hayat boyu kalıcı olacağı ve zamanla bütün toplumu bilinçlendireceği düşünülmektedir (Hatipoğlu, Özdemir & Arıkan Öztürk, 2012). Eğitimin kalıcı olması içinde öncelikle çocuğun rol model aldığı ebeveynlerin ve bakım veren kişilerin trafik bilinci ve farkındalığına sahip olması önem taşımaktadır. Özellikle Türk toplumunda kadınlar trafikte daha etkin duruma gelmiş olmalarına rağmen, çalışmanın yapıldığı bölgede dikkate alındığında erkekler trafik konusunda daha baskın olarak kabul görmektedir. Bu durum çalışmada çocukların trafik konusunda annelerinden çok babalarını rol model aldıklarını anne eğitim düzeyinin çocukların trafik bilincinde farklılık yaratmadığını aklı gelmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği'nden elde edilen puan ortalamasının baba öğrenim durumuna göre anlamlı düzeyde farklı olduğu ($p < 0,05$) saptanmıştır. Üniversite mezunu olan babaların çocuklarının trafik konusundaki farkındalıklarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Çocukların cinsiyetinin, yaşının, okul öncesi eğitime devam ettikleri kurum türünün ve anne öğrenim düzeyinin Trafik Bilinci Değerlendirme Ölçeği puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık oluşturmadığı ($p > 0,05$) saptanmıştır.

Araştırma sonuçlarına yönelik olarak; çocuklara trafik farkındalığı ve bilinci kazandırmaya yönelik etkinliklerin sadece trafik haftası ile sınırlı kalmaması, eğitim dönemi boyunca uygulanması, verilen trafik eğitiminin bilinç ve farkındalığa dönüşmesi açısından ebeveynlerin olumlu rol-model olmalarına sağlamaya yönelik aile katılım çalışmalarının planlanması, trafik ile ilgili çeşitli materyallerin okul öncesi eğitim kurumların öğrenme ortamlarında bulundurulması, okul öncesi dönem çocuklarına yönelik hazırlanan oyun temelli trafik eğitim programlarının uygulanması, araştırmanın daha büyük örneklem ile karma desende tekrarlanması önerilebilir.

Kaynaklar

- Aral, N., Gürsoy, F., Büyüköztürk, Ş., Yıldız-Bıçakçı, M., Can-Yaşar, M., Fındık-Tanrıbuyurdu, E., Özbal, E. & Aydın, R. (2016, Mart). *Erken çocukluk döneminde trafik bilinci değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: Çocuk, Ebeveyn ve Öğretmen Formu*. Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi bildiriler kitabı içinde (ss. 268-281), İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi.
- Aral, N., Gürsoy, F., Büyüköztürk, Ş., Yıldız-Bıçakçı, M., Can-Yaşar, M., Fındık-Tanrıbuyurdu, E., Özbal, E. & Aydın, R. (2015, Kasım). *Trafik bilincinin oluşmasında oyun temelli trafik eğitiminin etkisi*. 6. Karayolu Trafik Güvenliği Sempozyum ve Sergisi (Uluslararası) Sunulan bildiriler 1 kitabı içinde (ss. 228-241), Ankara: Ankara Emniyet Genel Müdürlüğü.
- Gökdağ, M. & Atalay, A. (2015). Trafik eğitiminin trafik kazaları üzerindeki etkisi. *Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8 (2), 272-283.
- Gürsoy, F., Aral, N., Büyüköztürk, Ş., Yıldız-Bıçakçı, M., Can-Yaşar, M., Fındık-Tanrıbuyurdu, E., Özbal, E. & Aydın, R. (2015). *Trafik bilincinin oluşmasında oyun temelli trafik eğitiminin etkisi*. Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi (12B3430001), Ankara.
- Hatipoğlu, S. (2011). Okul öncesi çağı çocuklarının trafik bilgi ve algıları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3, 23-28.

- Hatipoğlu, S., Özdemir, S. & Arıkan Öztürk, E. (2012). Türkiye’de ilköğretim okullarında verilen trafik eğitiminin farklı ülkelerde verilen eğitimle karşılaştırılarak incelenmesi ve geliştirilmesi için öneriler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 9-22.
- Karasar, N.(2014).*Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler teknikler*. Ankara: Nobel.
- Polat, S.,Güdücü Tüfekci, F., Özyazıcıoğlu, N. & Yazar, F. (2005). Çocuk Acil Kliniğine Başvuran 0-18 Yaş Grubu Olguların İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 8(2), 55-62.
- Sarıççek, T. & Bekir, H. (2018). *5 yaş çocuk resimlerinde trafik*. II. Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumu (USEAS 2018) bildiri özetleri kitabı içinde (ss. 215), Ankara: Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği.
- Stipek, F. D. R., Daniels, D. and Milburn S. (1995). Effects of Different Instructional Approaches on Young Children's Achievement and Motivation. *Child Development*, 66(1, Feb): 209–223. EJ 501 879.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2016). *Yıllara göre ölü ve yaralı sayılarının yaş gruplarına göre dağılımı*.www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=363 sayfasından 01.05.2018 tarihinde erişilmiştir.
- Yelmen, Y.(2010). *Türkiye’de okul öncesi çocukların trafik bilgi ve alışkanlıklarının belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- https://gateway.euro.who.int/en/indicators/hfamdb_670-sdr-0-14-motor-vehicle-traffic-accidents-per-100-000/ 20.04.2018